

پیدا چوونەو ەيەکی گشتی لەسەر ئەو ئۆپەراسیۆن و ھێرشانە ی ناوخی ئێران کە دەدرینە پال ئیسرائیل

وەرگیڕانی لە فارسییەو: پینوس

بە تیرۆرکردنی ئیسماعیل ھەنییە، بەرپرسی نووسینگە ی سیاسی گروپی توندپەوی ھەماس، لە تاران، جاریکی دیکە پەنجەکان ئاراستە ی ئیسرائیل کران؛ ھەرچەندە ھیشتا ئیسرائیل بەرپرسیاریتی خۆی لەم ھێرشە رانەگەیاندوو.

ئیسماعیل ھەنییە کە بۆ بەشداریکردن لە رپۆرەسمی دەستبەکاربوونی مەسعود پزیشکیان لە پایتەختی ئێران ئامادە بوو، وەک ئازانسەکانی ھەوایی ئێران بلایان کردوو ھەو، کاتژمێر دووی بەرەبەیان رپۆژی چوارشەممە ۳۱-۷-۲۰۲۴، “لە یەکیک لە ناوئەندەکانی نیشتەجیبوونی تایبەت بۆ پەککەوتووانی جەنگ لە باکووری تاران لە رینگە ی ھێرشیک ئاسمانی” کوژرا.

ئەم ھەوایی ھەر زوو، بوو بە مانشیتی میدیاکانی جیھان و لە زۆربە ی کاردانەو ھەکانی دەسەلاتدارانی ولاتان و میدیاکاندا جاریکی دیکە ناوی ئیسرائیل وەک بەکەری سەرەکی ئەم تیرۆرە ھاتە گوژی.

دوژمنایەتی ئیسرائیل لەگەڵ ھەماس (گروپییک کە ئەمریکا و یەکییتی ئەوروپا بە تیرۆریستیان ناساندوو) و دوژمنایەتی ئیسرائیل لەگەڵ ئیسماعیل ھەنییە تاکە ھۆکاری دانەپالی ئەم ئۆپەراسیۆنە نین بە ئیسرائیلەو؛ لە دەیە ی رابردوودا، چالاکییەکانی تیکدەرانی و، ھەرۆھا تیرۆرکردنی کۆمەلێک کەسایەتی و بەرپرسی کۆماری ئیسلامی، بەتایبەت ئەو ی پەیوەندی بە پڕۆژە ی ئەتۆمییەو ھەیە لە ئێران، خراونەتە ملی ئیسرائیل. ھاوکات ئیسرائیل بەفەرمی و بەتاشکرا بەرپرسیاریتی خۆی لە ھیچ کام لەو ھێرشانە لە ئەستۆ نەگرتوو. لێرەدا پرسیار ئەو یە کە لە ماوہی یەک دەیە یان دوو دەیەدا، کام کەسایەتی سیاسی و سەربازی ئێران لە ئۆپەراسیۆن و ھێرشەکاندا کوژران کە دەدرینە پال ئیسرائیل؟

موحسین فەخریزادە، “پیاوی تەمومژاوی” ی بەرنامە ی ئەتۆمی ئێران، ۲۷ ی نۆفەمبەری سالی ۲۰۲۰

موحسین فەخریزادە، کە بنیامین ناتانیائو، سەرۆکۆزیرانی ئیسرائیل، دوو سال و نیو پێش تیرۆرکردنی، بە “باوکی بۆمی ئەتۆمی ئێران” ناوی بردوو و وتی “ئەم ناوھتان لەبیر بیئت”، لە ۲۷ ی نۆفەمبەری سالی ۲۰۲۰، لە کاتی لیخوڕینی ئۆتۆمبیلە کەیدا لەسەر رینگە ی ئابسەرد لە نزیک تاران کوژرا. ئەم ئەفسەرە بالایە ی سوپای پاسداران، کە ناوی لە لیستی سزاکانی ئەنجومەنی ئاسایشی نەتەوہ یە کگرتووھکاندا بوو، بە “کەسی سەرەکی” و “بەرپۆبەری بالایی” بەرنامە ئەتۆمییەکانی ئێران ناو دەبرا، کە لە سالی ۲۰۰۱ تا کۆچی دوایی، ئەو بەرپرسیاریتی گرنگی لە ئەستۆدا بوو.

میدیاکان له ئیران به “زانایهک که له وهزارهتی بهرگری کار دهکات و بهرپوهبهری پېشووی ناوهندی توپژینهوهی فیزیا” یان “ماموستای زانکو” ناویان بردووه. ههروهها به “پیاوی نهینئامیزی بهرنامه ئەتومیهکهی ئیران” ناو دهبدریت و جاریکیش گوڤاری فۆرن پۆلسی، ناوی ئەوی خسته لیستی 500 کهسی بههیز له جیهاندا. ههچهنده ئیران پېشتر کوشتنی زانایان و بهشیک له بهرپرسیانی دیکهی بۆ ئیسراییل گهپاندبووهوه، بهلام فهخریزاده گرنگترین بهرپرسی ئیرانییه که له ئوپهراسیونیکدا که دهبدریت پال ئیسراییل، لهسهر خاکی ئیران کوژرابیت. ههچهنده ئیسراییل ههگریز بهرپرسیاریتی تیرۆکردنی ئەم بهرپرسه ئیرانییهی له ئەستۆ نهگرت، بهلام یۆسی کوھین، سهروکی ئەوکاتی مۆساد، له وتووێژیکدا لهگهڵ کهنالی ۱۲ی ئیسراییل له بههاری سالی ۲۰۲۱دا، به شیوهیهکی ناراستهوخۆ پۆلی ئیسراییلی له تیرۆکردنی موحسین فهخریزاده پشتراست کردهوه.

پۆژنامهی نیویۆرک تایمز سی سال لهمهوبهر له راپۆرتیکدا که وردهکارییهکانی ئەم هپرشه بلو دهکاتهوه، نووسویهتی ئیسراییل چهکیکی زیرهکی بۆ ئەم ئوپهراسیونه هلبژارد، که تیکه لهیهک بووه له چهکیکی ئۆتوماتیکی دروستکراوی بهلجیکا له جووری FN MAG که سیستهمیکی رپوتی پشکهوتوو لهسهری دانرابوو، که کردی به چهکیکی هاوپیوهی چهکی ئۆتوماتیک به ناوی “سنتینیل ۲۰”، که له لایهین کارگهی چهکی ئیسپانیایی “سکریننو” وه دروست کراوه. تهواوی ئوپهراسیونهکه خوی یهک خولهکی خایاند و سههراي توانای تهقاندنی ۶۰۰ گوله له یهک خولهکدا له تهقهکردندا، لهم ئوپهراسیونهدا له ۱۵ گوله زیاتر بهکار نههات.

تیرۆکردنی پیاوی ژماره دووی ئەلقاعیده و بوکهکهی بن لادن له تاران، ئوگۆستی سالی ۲۰۲۰

ئیسماعیل ههنبیه تاکه کارهکتهری غهیره ئیرانی نییه که لهسهر خاکی ئیران له هپرشهکاندا دهکوژریت و بهرپرسیاریتییهکهی دهگهپندریتهوه بۆ ئیسراییل. میدیاکانی ئیران له ۷-۸-۲۰۲۰ بلویان کردهوه، دوو هاوولاتی لوبنایی به ناوهکانی حهبیب داود، ماموستای میژوو تهمن 58 سال و مریه می کچی تهمن 27 سال، له نزیك گهپهکیک له نزیك گوستانه یهکه له شهقامی پاسدارانی تاران به چوار گوله کوژراون.

دواتر ده رکهوت که ئەو دوو کهسه بریتین له عهبدوللا ئەحمهه عهبدوللا، ناسراو به ئەبو محهمهه ئەلمیسری، پیاوی ژماره دووی ئەلقاعیده و کچهکهی مریه، هاوسهری کوری ئوسامه بن لادن سهروکی پېشووی رپخرای قاعیده. ئازانسێ ههوالی مپهر نووسیویهتی، لهم پرووداوهدا له لای شوڤیرهوه و له لایهین ماتۆپسواریکهوه، پینچ گوله هاوژراوه و “چار گوله بهر ئۆتومبیلکه کهوتوو” و “گوللهی پینجهم بهر ئۆتومبیلیکی دیکه کهوتوو که به لایدا تی دهپهری.”

سههراي رهتکردنهوهی ههوالی ئەم تیرۆره له لایهین وتهبیژی وهزارهتی دهرهوهی ئیران لهو کاتهدا، پۆژنامهی نیویۆرک تایمز له مانگی نۆقه مبهری ههمان سالدا به پشتبهبستن به کاربه دهستانی ههوالگری ئهمریکا، رای گهیا نده که به دهستی دوو ماتۆپسوار له شهقامی پاسداران له تاران کوژراوه. ههروهها ئهمریکا لهم ئوپهراسیونهدا هاوکاریی ئیسراییلی کرد و زانیاریی سهبارهت به شوپن و ناسنامهی پیاوی ژماره دووی ئەلقاعیده به بریکارهکانی مۆساد دا.

ئهبومحمههه ئەلمیسری، له لایهین یهکهی تاییهتی دهزگهی ههوالگری ئیسراییل، مۆسادهوه کوژرا؛ ئەم یهکه تاییهته ناوی “کیدون” (KIDON) ه که به زمانی عبیری به واتای “سهری پم” دیت و دهوتریت به درپژایی

سالان، بهرپرسيار بووه له شيوازيكي ناوازهى دزهكرده ناو ولاتانى دوژمنكار و كوشتن (اغتيال)ى نهيارانى ئيسرائيل. ههروهها كچى ئه بومحه مه د ئه لميسرى و بيوه ژنه كه ي كوره كه ي بن لادن به ناوى مريه م، بوونه ئامانج. كچى ئه بومحه مه د ئه لميسرى، هاوسه رى حه مزه بن لادن بوو كه چينشيني ئوسامه بن لادن بوو. حه مزه بن لادن پيشتري له ئوپه راسيوني دژه تيروري ئه مريكا له سنوورى پاكستان و ئه فغانستان كوژرابوو.

دهزگه هه والگريه كاني ئيسرائيل و ئه مريكا هيچ لي دونيكيان له و باره يه وه نه دا. كوژراني ئه م بهرپرسيه قاعيده له تاران له كاتيكا دهررايه پال ئيسرائيل، كه له سالانى پيشووتردا هه ولى تيروركردي ئه و كه سانه ي ده ستيان هه بوو له پرژه ئه توميه كه ي ئيران كه به “زانايانى ئه تومي” ناسراون، ده خرايه ملي ئيسرائيله وه.

ئه رده شير حسين پور، يه كه مين تيروري “زانايانى ئه تومي” له ئيران، سالي 2007

هه والى كوژراني ئه رده شير حسين پور، زاناي ئه توميه ئيران، به هوى radioactive gas و “له لايه ن مۇساده وه” بۇ يه كه م جار له لايه ن په يمانگه ي سترافوره وه له 2-2-2007، واته 17 رۆژ دواى مردنى بلاو كرايه وه. ئه م هه واله دوو رۆژ دواتريش له رۆژنامه ي سهنده ي تايمز بلاو كرايه وه.

هه والى كوچى دواييى حسين پور له و كاته دا درهنگ بلاو بووه وه و بۇ يه كه م جار رۆژنامه ي “جمهورى اسلامى” له سه ره تاي جانيوه ريبى هه مان سالدا نووسيبوو، كه ئه رده شير حسين پور به هوى “غاز” كوچى دواييى كردوو. كه متر له دوو هه فته دواى مردنى حسين پور له سالي 2007، هه واله كان سه باره ت به تيروركردي له لايه ن مۇساده وه بلاو كرانه وه، به لام بهرپرسانى حكومه تى ئيران له و كاته دا رايان گهياند: “مۇساد توانا و هيژى ئوپه راسيوني له ناوخوى ئيراندا نييه.”

ههروهها له م چوارچيوه يه دا ئازانسى هه والى فارس، نزيك له سوپاي پاسداران، نووسيبوو كه حسين پور “هيچ په يوه ندييه كى به دامه زراوه ئه توميه كاني ئيسفه هانه وه نه بووه” و “ئه م جوړه هه واله به مه به ستي جهنگى دهروونى و دروستكردي كه شيكى پروپاگهنده يى دروست كراوه.” له و سه رده مه دا غولامحسين موحسنى ئيژه يى (غلامحسين محسنى اژه ي) وه زيرى هه والگريى ئيران بوو و وهزاره تى هه والگرييش بهرپرسيارى پاراستنى زانايانى ئه تومي بووه. به لام مسته فا موعين، وه زيرى زانستى حكومه تى خاته مى له سالي 2020 و دواى 14 سال له بانگه شه ي دامه زراوه ئه منييه كان له توري كومه لايه تى ئينستاگرام نووسيوه تى؛ ئه و بانگه شانده روون و، ئه رده شير حسين پور به “غازى تيشكده ر” له لايه ن بريكاره كاني مۇساده وه تيرور كراوه.

بى گومان سيناريو يه كى تر سه باره ت به كوچى دواييى حسين پور خرايه روو. مه حبوبه حسين پور، خوشكى ئه رده شير حسين پور، كه له ئه مريكا نيشته جييه، له سالانى رابردودا چه ندان چاوپيكه وتنى ئه نجام داوه و راي گهياندوو كه براكه ي به هوى ئه وه ي هاوكار نه بووه له دروستكردي چه كى ئه تومي، له لايه ن سوپاي پاسدارانه وه كوژراوه.

“زانايانى ئه تومي” ي ديكه!

ناوى كه سانى وه ك مسته فا ئه حمده ي رۆشه ن، مه سعود عه ليمحه مه دى و مه جيد شه هريارى له گه ل ناوى

ئەردەشیر حسین پوور وەك “زانای ئەتۆمی” هاتووە كە لەلایەن ئیسرائیلەووە و لەسەر خاکی ئێران كوژراون. بوونی لێكچوونێکی زۆر لە نێوان شیوازی كوشتنی ئەم كەسانەدا، ئەو گریمانەیهی لای شارەزایان بەهێزتر كر دوو كە ئەم كردهوانە لەلایەن ئیسرائیلەووە ئەنجام دراون.

مەسعوود عەلیمحەمەدی، مامۆستای فیزیای كوانتۆم لە زانكۆی تاران، لە زستانی ۲۰۰۹دا و لە كاتی دەرھێنانی ئۆتۆمبیلەكەیی لە پارکینگی مالهەكەیی لە ناوچەیی قەیتەریە لە تاران، بەھۆی تەقینەووەیەكەووە گیانی لەدەست دا. دەسەلاتدارانی ئێران پرایان گەیانە كە لە كاتی رۆیشتنی عەلیمحەمەدی ماتۆریك تەقیووەتەووە، بەلام توندیی تەقینەووەكە هێندە بەھێز بوو كە پەنجەرەیی بەلەخانەكانی دەورووبەریشی شكاند.

ھەروەھا مەجید شەھریاری، زانای فیزیای مامۆستای زانكۆی “بەھەشتی” (بەھشتی)ی تاران، كە دەگوترا پەيوەندی بە بەرنامە ئەتۆمییەكانی ئێرانەووە ھەبە، ھەروەھا فەرەیدوون عەباسی دەوانی، مامۆستایەکی دیکەیی فیزیای ئەتۆمی لە زانكۆی بەھەشتی، ھەردووکیان لە ۲۹-۱۱-۲۰۰۹ لە باكوری تاران كە دوور نەبوو لە یەكترەووە، بە رینگەیی دوو بۆمبە لکینراووەو، ھەولێ تیرۆرکردنیان درا.

بە وتەیی کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی ئێران، ھەردوو ھەولێ تیرۆرکردنەكە لەلایەن كەسانی ماتۆریكسکیلسوارەووە ئەنجام دراون و لە ھەردوو حالەتەكەدا بۆمبێکی موگناتیسی بە ئۆتۆمبیلێ ئەو كەسانەووە لکینراووە. لەو تیرۆرانەدا مەجید شەھریاری كوژرا، بەلام فەرەیدوون عەباسی دەوانی، دواي چاكبوونەووەیی لە برینەكەیی، وەك سەرۆکی رێكخراوی وزەیی ئەتۆمی ئێران دەستنیشان كرا.

مستەفا ئەحمەدی رۆشەن، تەمەن ۳۲ سال، لە زستانی ۲۰۱۱ و دواي دوو سال لە كوژرانی عەلیمحەمەدی، لە شەقامی گۆلنەبەیی نزیك گۆرەپانی كتابیی تاران، لە كاتیكدا لەگەڵ پاسەوان و شۆفێرەكەیی لەناو ئۆتۆمبیلێكدا دانیشتبوو، بەھۆی تەقینەووەیی بۆمبێك كە بەئۆتۆمبیلەكەییەووە لکینرابوو، كوژرا.

گۆفاری ئەمریکی تایم (TIME) بە ئاماژەدان بە “سەرچاوە ھەوالگرییەكانی رۆژاوا”، بەبێ ئەووەی ناویان بەھیننیت، نووسیویەتی كە مۆساد بەرپرسیارە لە جیبەجیكردنی ئەم كوشتنە. لێكچوون لە شیوازی كوشتنی ئەم كەسانە، بوو ھۆی ئەووەی دەسەلاتدارانی ئێران دواي تیرۆرکردنی ئەحمەدی رۆشەن، پەنجەیی تۆمەت بۆ ئیسرائیل رابكیشن.

عەلی خامنەیی، رییەری كۆماری ئیسلامی ئێران، رۆژێك دواي كوژرانی مستەفا ئەحمەدی رۆشەن لە پەيامێكدا بەدنیاییبیووە، ئەم كارەیی بۆ مۆساد ئیسرائیل و سی ئای ئەیی ئەمریکی گەراندەووە و جەختی لەووە كردهووە كە دەستبەرداری تۆلەسەندنەووە نابیت. دواي چەند رۆژێك، حكومەتەكەیی مەحموود ئەحمەدی نژادیش پەيامێکی ئاراستەیی ئەمریکا و بریتانیا كرد و داوای رۆونکردنەووەیی دەستبەجیی لێ كردن سەبارەت بەم كوشتنە و، بانگەشەیی ئەووەی كرد كە “بەلگەنامە”یی دەست كەوتوووە سەبارەت بە تێوگەلانی ئەو وولاتانە لەم بابەتەدا. بەلام وەزیرانی بەرگری و كاروباری دەرەووەیی ئەمریکا “بەتوندی” ھەر جۆرە دەستووردانیکی وولاتەكەیان لەم ھەولەدا رەت كردهووە. شیمۆن پیریز، سەرۆکی ئیسرائیل لەو كاتەدا، لە چاوپێكەوتنێكدا لەگەڵ بەشی ئیسپانیی كەنالی سی ئین ئین پرای گەیانە؛ “ئەوئەندەیی بزانییت”، وولاتەكەیی دەستی لەم كوشتنەدا نەبوو.

سەرچاوه:

<https://www.radiofarda.com>